

POLITICA ȘI ECONOMIA – LEGĂTURĂ ȘI INTERFERENȚĂ

M. Cartofeanu, dr. filozofie, conf.

Istoria societății umane este în același timp și istoria luptei, străduințelor și sacrificiilor pentru un trai mai bun. Pe parcursul ei se făcea tot mai simțită necesitatea cunoașterii lumii înconjurătoare nevoia de a înțelege cauzele declanșării anumitor fenomene, procese economice și politice, relațiile ce apar în urma interacțiunii dintre diferite domenii și modalități de activitate socială.

În acest context politica și economia și-au găsit expresia evoluției, atât ca fenomene de sine stătătoare, cât și ca o legătură interdependentă ce sa creat între ambele activități de-a lungul timpului.

Primele idei cu privire la legătura și interdependența dintre politică și economie le întâlnim la Aristotel care menționa că fenomenele politice sunt un rezultat al formelor vieții economice. Mai târziu A. Smitts insista asupra corespunderii relațiilor politice orânduirii economice existente. Pe când părtașii marxismului subliniau că procesul politic este determinat de economie și, prin urmare, politica în întregime este determinată de factorii materiali, formele și modalitățile existente de producere.

În realitate însă conform teoriei politice economice nu toate elementele economice în întregimea lor se interferează cu cele politice, ci numai o parte din ele. Gradul lor de interferență este diferit de la un regim politic la altul și de la o țară la alta, în funcție de istoria dezvoltării sale, de principiile care stau la baza organizării sistemului economic-social, de structura acestui sistem, precum și de doctrinele politice ale partidelor aflate la putere.

În realitate în condițiile economiilor contemporane este necesară prezența tot mai frecventă a elementului politic, al statului. În sistemele economico-politice actuale este necesară aplicarea unor politici și instrumente de reglare a proceselor

economice și de adaptare a sistemului economic la noile condiții economice, sociale și politice.

Autorul lucrării „Comparative Political Economy” (Pinter Publishers, London, 1990) determină relația dintre economie și politică în moduri diferite:

- relație cauzală între un proces ori altul (teorie deterministă);
- relație de reciprocitate (teoria interactivă);
- continuitate comportamental.

În manualele de economie politică și de teoria politicii economice există o multitudine de sistematizări, în fiecare dintre ele există alte moduri de grupare și etapizare a economiei și politicii, în funcție de criteriul de la care se pornește. Iată doar unele dintre aceste curente.

- Keynesismul, considerat de mulți economiști contemporani ca una din teoriile care a produs o revoluție în gândirea economică. Ea nu mai este numai rezultatul autoreglării problemelor economice prin mecanismul pieții, ci face necesară intervenția statului pentru a realiza echilibrul între economie și politică.
- Așa numita Noua școală economică, reprezentată prin sinteza dintre neoclasicism și keynesism în frunte cu Paul Samuelson recunoaște rolul determinant al pieții în mișcarea economică, dar, în același timp impune intervenția statului în economie cu măsuri moderatoare, de corectare, care să elimine disfuncționalitatea din viața economică.

Pornind de la rolul determinant al economicului, factorul politic, ca expresie concentrată a celui dintâi exercită o influență activă asupra acestuia. Întreaga politică, indiferent de structura sa socială, va fi întemeiată pe relațiile și cerințele necesității economiei prezente și de perspectivă.

Având în vedere raportul de determinare dintre politic și economic, în fața politicii economice se indică cel puțin două obstacole, și anume: tendința de fetișizare a legilor obiective; tendința de manifestare de subiectivism și voluntarism.

Ambele tendințe sunt soldate în practica economică cu dane și de natură dintre cele mai grave. Însă ele nu pot nega importanța socială pe care o are relația dintre economie și politică. Manifestarea cea mai profundă a acestei relații și-a găsit expresia în două curente care au revoluționat secolul XX: *socialismul și capitalismul*.

Socialismul are un scop suprem, - afirmă cei ce l-au născut: creșterea și asigurarea bunăstării materiale și spirituale a întregii societăți. Relația dintre politică și economie va urmări ca problema de bază cointeresarea la maximum în vederea realizării progresului general. Însă dorința nu va putea anula diferențele economice dintre oameni, care își au izvorul, în principal în capacitățile fizice și intelectuale. Imperativul politic ce se impunea aici, este că statul să supravegheze și să lichideze din start toate formele ascunse ale exploatării, care ar favoriza o îmbogățire în afara muncii libere în cadrul colectiv. Cu ce sau terminat aceste experimente se știe.

Țările capitaliste dezvoltate au ales o altă cale prin îmbinarea cu pricepere a politicului cu economicul, adaptând și îndreptând activitățile productive spre o economie mixtă-politică și publică. Dezvoltarea capitalismului postbelic nu se limita numai la economie, ci a vizat întregul ansamblu al vieții sociale prin „lărgirea caracterului democratic al unor instituții ale societății civile cu al celui politic”. În practică se realiza o nouă orientare în dezvoltarea economiei capitaliste printr-o modificare adâncă a psihologiei pieței investițiilor, iar grija de a reglementa volumul creat al investițiilor nu poate fi lăsat fără pericol în mâni private. Statul va trebui să exercite o influență călăuzitoare asupra înclinării ei spre consum.

Din interferența continuă și tot mai profundă dintre economie și politică, nu puteau să nu se desprindă noi idei cu caracter economico politic sau politico economic care îmbină elementele celor două domenii cel mai just.

Politica economică, în calitatea sa deformă esențială a politicii în genere, reprezintă o activitate integratoare de organizare,

conducere, orientare și previzionare a evoluției vieții economice, realizată cu un ansamblu de tehnici, în conformitate cu realitățile vieții, precum și cu țelurile pe care și-le stabilesc subiecții considerați ca indivizi sau socio-grupuri. Caracteristicile dezvoltării imprimare în modul specific de combinare a mecanismelor planului și pieții sunt determinate de politica economică a fiecărei țări, care presupune ansamblul măsurilor pe care le ia statul, pentru a influența și dirija viața economică. În funcție de instrumentele utilizate, putem distinge: politică bugetară, politică monetară, politică fiscală etc.

În concluzie: politica reprezintă un mecanism special care urmărește scopul de a atenua contradicțiile acute, atât între anumiți indivizi cât și între anumite grupuri sociale, în sfera de producere. Tot odată trebuie de avut în vedere că metodele politice de reglare trebuie folosite numai în acele sectoare ale economiei unde se simte lipsa resurselor interne de autodezvoltare și automișcare ori se cer transformări radicale în relațiile economice existente.

ARTA-MIJLOC IMPORTANT ÎN PROCESUL PREGĂTIRII OMULUI

Mihail Guzgan , conf. univ., dr. U.T.M.

În societatea noastră există neînțelegerea rolului culturii în procesul pregătirii Omului, în formarea culturii societății , inclusiv și cultura producției.

Unii specialiști ce studiază fenomenul social “Cultura” și profesorii, ce predau această disciplină în instituțiile de învățământ, formulează poziția statului față de problemele culturii existente , dezvoltarea și viitorul ei în felul următor: “Cultura nu este solicitată de societate în măsura cuvenită”. Ei au perfectă dreptate și în cazul când spun că „...fără cultură nu v-a fi și pâine”.